

Koncepce chovu lipických koní
v období 2014-2020

1 SOUČASNÁ SITUACE

1.1. Počty koní

V současné době je ve stavu k 1.10. 2013:

13 plemenných hřebců

90 chovných klisen

231 ostatních, tedy valachů, klisen, které nejsou zařazeny v plemenitbě a dorostu

334 celkem

1.2. Počty zařazených hřebců a počty narozených hříbat v letech 2008 - 2013

Rok	Počet zařazených hřebců	Narozená hříbata
2008	1	28
2009	0	31
2010	2	31
2011	2	16
2012	1	13
2013	3	16

1.3. Šlechtění, Výkonnostní zkoušky klisen a hřebců

Šlechtění lipických koní

probíhá dle šlechtitelského programu, který je popsán v řádu plemenné knihy. Jeho cílem je šlechtění koní odpovídajícího typu, souladného exteriéru s dobrým fundamentem a bezvadných charakterových vlastností. Koní s dobrým pohybem a typickou akcí hrudních končetin.

Šlechtitelský program musí z dlouhodobého hlediska směřovat k produkci všetranně využitelných koní s důrazem na zachování typických plemenných znaků.

Výkonnostní zkoušky klisen a hřebců

Jsou v současnosti jedním z nástrojů pro hodnocení a selekci lipických koní. Výkonnostní zkoušky jsou každoročně samostatně vypisovány a organizovány pod záštitou SCHLK. Průměrně se jich ročně účastní cca 7 jedinců. Pro klisny je určena sedlová (drezurní) zkouška nebo zkouška v zápřeží (drezura a ovladatelnost v překážkové jízdě). Hřebci musí pro úspěšné dokončení zkoušky absolvovat obě výše zmiňované části.

1.4. Aktivity

Členové SCHLK se víceméně každoročně účastní výstav a přehlídek s celostátní působností (Lysá nad Labem, Pardubice). Lipicáni se velice často prezentují ve sportu a to především ve vozatajství, jak na půdě České republiky tak i na mezinárodní úrovni v zahraničí.

1.5. Spolupráce v ČR a zahraničí

V rámci České republiky spolupracuje SCHLK velmi úzce s Ústřední evidencí koní, která pro svaz zajišťuje vedení plemenné knihy. Spolupráce je rovněž rozšířena o mapování lipických koní v rámci ČR, kteří nejsou členy svazu.

Na mezinárodní úrovni spolupracuje SCHLK s organizací LIF (Lipizzan international federation), jejímž je také SCHLK členem. LIF sdružuje všechny významné chovatelské svazy a hřebčiny chovající lipicány v Evropě i zámoří.

2 STRATEGICKÉ A ROZVOJOVÉ CÍLE

2.1. Očekávaný vývoj stavů koní

V tomto střednědobém výhledu SCHLK předpokládá, že nedojde k žádnému překotnému vychýlení oproti uplynulým obdobím, ať již v počtu plemenných hřebců zařazovaných do plemenitby nebo klisen zařazených do chovu a tím i počty narozených hříbat. Dá se tedy predikovat, že v následujících šesti letech můžeme očekávat pozvolný růst počtů jedinců v jednotlivých sektorech, tzn. že předpoklad počtu plemenných hřebců v následujících letech dosáhne 18 -20 jedinců. U klisen zařazovaných do plemenitby můžeme očekávat mírný nárůst a jejich počet by se měl v roce 2020 pohybovat kolem 110-120 jedinců. V počtu narozených hříbat nebude docházet k výrazně vyšším počtům oproti minulým obdobím, což také koresponduje s celkovou ekonomickou situací a koupěschopností obyvatelstva. V sektoru ostatních koní, tedy koní nezařazených do plemenitby očekáváme mírný růst. Celkový očekávaný počet lipických koní v rámci ČR by měl být v roce 2020 cca 400 jedinců.

2.2. Šlechtění a selekční kritéria

V rámci šlechtitelské práce se v nadcházejícím období dá předpokládat vzestup kvality chovaných jedinců, což koresponduje s momentální tendencí připouštět spíše méně klisen, než v předešlých obdobích, zato jsou jako matky upřednostňovány kvalitní klisy. Z důvodu zachování stabilních exteriérových a charakterových standardů v rámci plemene Lipický kůň je nutné neustále zachovávat přísná měřítka pro hodnocení a selekci koní.

2.3. Spolupráce s Equiservis konzulent

Svaz chovatelů lipického koně v současnosti využívá spolupráci s Equiservis konzulent prostřednictvím jejich konzultantů a to při označování hříbat a evidence koní nebo hlášení změn majitelů. V těsné spolupráci je pak Equiservis konzulent a Ústřední evidence koní, která pro SCHLK vede plemennou knihu.

2.4. Kontrola výkonnosti, výkonnostní zkoušky, soutěže a prezentace

SCHLK i nadále plánuje využití výkonnostních zkoušek hřebců a klisen jako hlavní nástroj pro určování výkonnosti lipických koní, jelikož tento typ testování koní je pro všechny chovatele ekonomicky a technicky nejlépe dostupný. V budoucnu by se však svaz chtěl více orientovat, především u hřebců, na testování ve sportu. Pro lipické koně přicházejí v úvahu nejvíce vozatajské a drezurní soutěže. Dalším bodem, na který by se chtěl svaz v budoucnu více zaměřit je prezentace chovatelů a jejich koní na přehlídkách a výstavách. Jednou z možností jak intenzivně propagovat lipického koně v ČR je uspořádání samostatné přehlídky lipických koní.

2.5. Využití reprodukčních technologií

Využití moderních reprodukčních technologií je důležitým bodem dlouhodobé koncepce podpory chovu lipického koně. Ať se již jedná o inseminaci mraženým nebo čerstvým spermatem či embriotranfer. Pokud jsou tyto metody v rámci daného plemene k dispozici, dávají chovatelům mnohem větší výběr chovného materiálu s možností využití např. hřebců působících v zahraničí. V této oblasti bude SCHLK spolupracovat s některou z renomovaných tuzemských společností zabývajících se kompletním reprodukčním servisem.

2.6. Spolupráce se zahraničními chovy

SCHLK kooperuje s několika zahraničními svazy a to prostřednictvím LIF, které tyto svazy zastřešuje. I nadále bude svaz navázané vztahy prohlubovat a implementovat nabyté zkušenosti od zahraničních partnerů do praxe. S výhodou naší centrální polohy se nabízí ještě větší využití chovatelského potenciálu ve spolupráci s Národním hřebčínem Topolčianky, hřebčínem Piber v Rakousku, či slovinské Lipici nebo Bavorským svazem.

2.7. Odchov mladých koní

V současné době probíhá odchov hříbat bez centrální odchovny, tedy u jednotlivých chovatelů, majitelů chovných klisen. SCHLK je však připraven adekvátně reagovat na potřeby chovatelů lipických koní a být jim v této problematice nápomocen.

Ve střednědobém výhledu můžeme uvažovat o zřízení centrálního zařízení pro odchov mladých koní, které by zajišťovalo komplexní servis pro chovatele v této oblasti. Centrální

odchovna koní dává možnost chovatelům kontinuálně posuzovat vývoj rozdílných jedinců v daném místě v jednotných podmínkách. Kvalitní centrální odchovna slouží jako velmi dobrý selekční nástroj pro chovatelské svazy a chovatele samotné.

2.8. Marketing

V oblasti propagace se SCHLK zavazuje podporovat chovatele registrované ve svazu a to prostřednictvím poskytnutí prostoru na webových stránkách svazu www.schlk.wbs.cz, kde mohou bezplatně inzerovat své koně nebo prezentovat své chovy. Svaz rovněž připravuje podporu jednotlivým chovatelům prezentujícím své koně na celostátních výstavách a přehlídkách. Rovněž plánujeme větší prezentaci chovu lipického koně prostřednictvím odborného časopisu Koně. Větší prostor také využijeme na webových stránkách LIF. V roce 2014 organizuje SCHLK generální zasedání LIF.

3 PODPORY

3.1. Vedení plemenné knihy

Svaz chovatelů lipického koně využívá podpory poskytované Mze v rámci dotačního titulu 2.A.b Podpora a zavádění plemenných knih dle plemen vyjmenovaných hospodářských zvířat. Podpora uznanému chovatelskému sdružení na zavádění a vedení plemenných knih podle plemen. Pro SCHLK plemennou knihu lipického koně zpracovává v elektronické podobě Ústřední evidence chovu koní ve Slatiňanech.

3.2. Výkonnostní zkoušky

Členové SCHLK, kteří jsou majiteli klisen, které úspěšně absolvovaly zkoušky, žádají prostřednictvím svazu o dotaci Mze z dotačního titulu 2.A.e.2.c Podpora příslušnému chovatelskému sdružení na klisnu za úspěšné absolvování zkoušky výkonnosti.

Podpora na vedení PK i zkoušky výkonnosti pro chovatele pomáhá svazu i chovatelům. Pokud bude možné ji poskytnout i v dalším období, umožní nám tuto činnost dále rozvíjet. Rovněž podpora výstavní činnosti by umožnila zhodnotit výsledky v chovu a poskytnout chovatelům i veřejnosti obrázky o šlechtění a práci svazu.

3.3. Vzdělávání

SCHLK podporuje aktivity v oblasti vzdělávání, jako jsou odborné chovatelské semináře, kurzy pořádané Národním hřebčínem Kladruby nad Labem, Zemským hřebčincem Písek a

Tlumačov a ostatními uznanými chovatelskými sdruženími. Svaz chce podporovat své členy v osvojování teorie chovu, posuzování koní, stájovém managementu a problematice výživy a reprodukce koní. Prvním takovým seminářem je kurz pro posuzovatele lipických koní konaný na konci března 2014 v Lipici.

4 ZÁVĚR

Lipický kůň patří v ČR k méně početným plemenům. Je to menší nenáročné a odolné plemeno, které nachází uplatnění především u chovatelů, kteří tyto vlastnosti ocení. Nezanedbatelnou předností je i jeho perspektiva v soutěžích spřežení. Chovatelé se zaměřují i na využití těchto koní pro volnočasové aktivity a jezdecké soutěže. V dalším období budou tyto aktivity podle finančních možností jednotlivých chovatelů rozvíjeny.